

Müzakereler Ne Zaman Gerçek Çıkarlar İçin Olur? Ve Ne Zaman Sömürgeci Politikaların Uygulanması İçin Bir Araca Dönüşür?

Müzakere, uluslararası hegemonya mühendisliği ve bölgesel krizler

İslam beldelerinde krizlerin tırmandığı bir zamanda, Cenevre, Kahire ve Washington gibi dünya başkentlerinde “barış, çatışmalara çözüm, insani yardım yolları ve ateşkes” gibi sloganlar altında müzakere turları çoğalıyor. Ancak bu müzakereler gerçekte, müzakere masasına sürüklenen halkların çıkarlarından daha çok, büyük güçlerin çıkarlarıyla daha yakından bağlantılı bir hale gelmiştir.

Günümüzde müzakereler artık çatışmaları çözme aracı olmaktan çıkmış, uluslararası güçlerin vizyonuna göre bölgenin haritasını yeniden çizen bir baskı ve nüfuz yönetme aracına dönüşmüştür. Zira bu güçler, yaptırımlar, belirli tarafların rehabilite edilmesi, medya üzerindeki baskıyı artırma ve talep edilmesi halinde kolayca ulaşılabilen uluslararası meşruiyetin yaratılması gibi karmaşık araçlar sistemi aracılığıyla kendi gündemlerini dayatmaktadır.

Sudan: Müzakereler, harici iradeyle hareket ediyor

Sudan dosyası son yıllarda bir dizi müzakere turuna sahne olmuştur; bu turların en önemlisi, insani koridorlar açmaktan öteye geçmeyen Ağustos 2024 yılındaki Cenevre müzakereleriydi; ayrıca Sudan ordusuna katılması için üç gün süre verilmesi noktasına kadar ulaşan doğrudan Amerikan baskısı, Sudan kararına yönelik dış vesayetin boyutunu yansıtan bir adımdır.

Buna karşılık Sudan ordusu komutanı 13 Ağustos 2024'te şöyle bir açıklama yapmıştır: “İsyancı düşman kovuluncaya kadar müzakere yok, barış yok, ateşkes yok”; bu da müzakereye değil, kararlılığa dayalı net bir askeri stratejiyi ortaya koymaktadır. Ayrıca bu tutuma, genel seferberlik, saha konuşlandırmaları ve yoğun askeri harekâtlar eşlik etmiştir.

Ancak gözlemcilerin bakış açısına göre bu yaklaşım, savaşın uzaması ve Hızlı Destek Güçleri'nin daha fazla bölgeyi kontrol altına alması uyarısında bulunmaktadır; bu ise Washington'un yıllardır üzerinde çalıştığı bölgesel parçalanma planıyla da uyumludur.

Bu çatışmaların ardında, kapalı kapılar ardında resmi açıklamalarda yer almayan ekonomik ve siyasi çıkarları içeren ilan edilmemiş mutabakatlar yapılırken, uluslararası toplum ise bu güçlerin işlediği ağır ihlallere rağmen Hızlı Destek Güçleri ile meşru bir taraf olarak muamele etmektedir.

Gazze: Müzakereler, işgale hizmet etmek için tasarlanmıştır

Filistin'in durumu, halkın iradesi dışında çizilen düzenlemelerin sınırlarını açıkça ortaya koymaktadır. Zira 1993'teki Oslo Anlaşması'ndan bu yana Camp David, Annapolis, Kahire ve Doha'daki diyaloglar gibi müzakere turları birbirini izlemiş ancak Filistin halkının temel hakları gerçekleşmemiştir.

Gazze'de ateşkes, Mısır ve Katar gibi bölgesel arabulucular aracılığıyla yönetilen bir araca dönüşmüş olup işgale hizmet eden ve Filistinlilerin direnme haklarını uygulamalarını engelleyen yeni gerçeklikleri dayatmak için kullanılmaktadır.

Mısır'ın rolü: Siyaset ve çıkarlar arasında bölgesel bir arabulucuk

Kasım 2025'te Kahire, Mısır ile ABD arasında Sudan, Libya ve Afrika Boynuzu dosyalarını ele alan ve Mısır'ın aktif bir bölgesel güç olarak rolünü vurgulayan stratejik bir diyalog turuna ev sahipliği yapmıştır.

Mısır, Abdunnasır döneminden Sisi dönemine kadar geçen on yıllar boyunca "Filistin-İsrail" müzakerelerinde merkezi bir rol oynamış ve Gazze anlaşmaları ve Sudan görüşmelerinde de kilit arabulucu olmaya devam etmiştir.

Özellikle Sudan savaşında Kahire, gizlemeye çalışsa da Sudan ordusuna yönelik siyasi ve askeri destek ile müzakere sürecine bölgesel bir örtü sağlayan diplomatik arabuluculuğun arasını birleştirmiştir.

Saha modelleri: El-Faşir, Libya, Suriye ve Yemen

El Faşir – Sudan, Ekim 2025: Hızlı Destek Güçleri'nin 18 aylık kuşatmanın ardından şehri kontrolü altına alması, Birleşmiş Milletler'in 260.000 sivilin tehdit altında olduğu yönündeki uyarısına rağmen uluslararası toplumun sessiz kalmasının gölgesinde saha infazları, tecavüzler ve hastanelerin yağmalanmasıyla birlikte en korkunç insani felaketlerden birini temsil etmektedir.

Libya: BM elçisinin istifasının ardından müzakereler siyasi bir manevraya dönüşmüş ve Amerikan diplomasisi, Batı'nın çıkarlarına hizmet edecek şekilde sahneyi yeniden düzenleme görevini üstlenmiştir.

Suriye: Müzakereler, uluslararası nüfuz bölgelerini pekiştirmekte ve siyasi ve mezhepsel parçalanmışlık durumunu korumaktadır.

Yemen: Stokholm'den Kuveyt'e kadar mesele, ulusal değil uluslararası bir dosya olarak idare edilmiş ve Husiler ise, Yemen'i bölgesel ve uluslararası çıkarlara göre yeniden şekillendiren bir "uzlaşma" sistemi içerisinde meşru bir taraf olarak konumlanmıştır.

Afrika Birliği ve IGAD: Arabulucu mu yoksa yürütme organı mı?

Afrika Birliği ve IGAD gibi bölgesel kuruluşlar, "arabulucular" olmaktan çıkıp, uluslararası vizyon doğrultusunda müzakerelerin gidişatını kontrol eden siyasi araçlara dönüşmüştür.

Afrika hamlesi şunları içermektedir: Ülkelerin üyeliklerinin dondurulması, yol haritalarının formüle edilmesi, Batılı güçlerle ortak siyasi girişimlerin başlatılması ve hazır olan her türlü uluslararası anlaşmaya bölgesel meşruiyet sağlanması... Bunlar, bu kuruluşların içindeki uluslararası etkinin boyutunu yansıtan rollerdir.

Şerî boyut: Meşruiyet ve sapma arasındaki müzakereler

İslam, müzakereleri reddetmez; aksine Hudeybiye Antlaşması'nda olduğu gibi hakkı gerçekleştirmek ve zulmü defetmek için olduğu sürece müzakereleri onaylar. Ancak İslam, ümmetin haklarından vazgeçmeye veya dış iradeye boyun eğmeye yol açan müzakereleri reddeder. Zira Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **“Tağutu inkar etmeleri emrolunduğu halde, Tağuta muhakeme olunmak istiyorlar.”** [Nisa 60] İslami referansın kaybolduğu bir zamanda kararlar, Allah'ın Kitabı'na ve Peygamberinin sünnetine değil, Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyi'ne havale edilmektedir.

Sonuç: Kaybedilen iradenin ve müzakerede meşru standardın yeniden sağlanması

"Müzakere bir araçtır; eğer Allah yolunda olursa bir hikmettir, eğer tağutlar yolunda olursa bir ihanettir."

Son on yıllarda yaşanan deneyimler, müzakerelerin sadece meşru taraflarla yapıldığında meşru olduğunu; ama müzakerelerin, devletin otoritesine karşı çıkan isyancı milislerle ve toprakları ve mukaddesatları işgal eden gaspçı bir varlıkla yapılmadığını teyit etmektedir. Meşru olmayan bir tarafla müzakere etmek, çözüm yönünde yapılan bir çalışma değil, aksine batıl varlıklara tanıma ve pekiştirme belgesinin verilmesidir.

Bu nedenle ABD'nin idare ettiği Yahudi varlığıyla ve aynı şekilde ABD'nin idare ettiği Sudan'daki ayrılıkçı Hızlı Destek Güçleri milisleriyle yapılan müzakereler, çatışmanın özünü ve halkların haklarını görmezden gelen çarpıtılmış bir meşruiyet yaratmaktan ve batılın temellerini pekiştirmekten başka bir şey değildir.

İslam beldelerini kasıp kavuran krizler, gerçek çözümlerin dış iradenin yönettiği masalardan ya da meşruiyetin dışına çıkan kişilerle yapılan anlaşmalardan değil, aksine ümmetin siyasi ve meşru referansını yeniden kazanmasından geldiğini kanıtlamaktadır. Bu da ancak birleşik İslami iradenin geri dönmesi ve ümmetin birliğini yeniden tesis edecek ve onun kararları konusunda sömürgecinin elini koparacak siyasi bir varlığın kurulmasıyla gerçekleşebilir.

Ümmet egemenliğini geri kazandığında müzakereler, hegemonyayı dayatmanın veya sahte meşruiyet yaratmanın bir aracı olmaktan çıkıp hakkın araçlarından bir araç haline gelecektir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Hatem El-Attar – Mısır